

Událost: Jiránek ve Smečkách! (str. 1. - 3.)

4. 12. 2008

Foto (roku) na titulu / **Bohuslav Šír** * Malá recenze / *na šachy v Mariánských Lázních* *

e-GAG

Kdo Kde Kdy Co Jak (a) Proč / V **Jonáš klubu** o cartoons; **Ekofóry 2008** se udílely na Klamovce; **Švejdová vystavuje** ve Žďáru * Knižní hlídka / **Hiršal a Slíva** ... a ještě Polsko: **Luczyňski** * **Ze Slovenska / Fedor Víco už sype z rukávu Dereše!** * Výstavní prosinec / Salon **Pavla Taussiga**, „70“ **Vladimíra Jiráňka** * ČUK

/ *Porada předsednictva č. 4* * **Komiks-News #92** * *Ze světa / Polsko* * *Z pošty / P. F. 2009* * *Citát na tento týden / Földvári: O politické karikatuře* * *Výsledky / Ekofór* * *Propozice / Sýrie, Polsko, Itálie* * **KALENDÁRIUM** * **Archív / Hanousek o Jiráňkovi** (z katalogu) * **Příloha / Jiráňkovi** začátky - dokument * aj.

ČUK vydává GEK * **týdeník České unie karikaturistů** * **VI. ročník** * (Zprávy ČUK č. **306** <http://cuk.dreamworx.cz>)

Číslo 08 / 49

OBRÁZKY: JIRÁNEK, SLÍVA, LIPECKI, MALECKI, LUCZYŃSKI, VHRSTI, ŠVEJDOVÁ, TRNOBRANSKÝ, MAREŠ, KOHLÍČEK, CEBULA...

Výstavní úterý / Jiránek a Taussig vystavují v Praze

Už se zdálo, že bude plonkový týden a v cartoons se vůbec, ale vůbec nic dít nebude, avšak dopadlo to jinak. A tak začínáme snímkem **B. Šíra** a dvojzprávou o úterních vernisážích pražských výstav dvou významných autorů výtvarné legrace.

Začalo to Jiráňkem ve Smečkách...

...se vši parádou, hodnou poněkud opožděné oslavy sedmdesáti let slavného současníka. Po úvodních slovech galeristů a donátorů přednesl text **Ivana Hanouska** herec Činoherního

klubu **Michal Pavlata**. Sklidil dobrý ohlas naplněné (málem k prasknutí) Galerie Smečky a proto ho zde přinášíme v plném znění:

Vladimír Jiránek /aneb/ Vtip je v pohledu na svět

Dobrý kreslený vtip nemůže být obyčejný. A nemůže být starý. Na rozdíl od anekdoty tady neplatí, že čím starší, tím lepší.

Ani autor kreslených vtipů nemůže být obyčejný. Starý být ovšem může. Dokonce být starý musí.

Vladimír Jiránek je dobrý starý autor dobrých nových vtipů.

U kreslených vtipů, těch z denního tisku, zvaných pěkně česky *editorial cartoons*, je to takto: člověk si na ně musí udělat návyk. K tomu, aby čtenářova závislost byla vydařená,

nesmí redakce šoupat kresbou po čísle, jak se jí zlíbí. Musíme ji najít každý den, měsíc i rok na stejném místě. Vždyť kdo z nás by nepropadl panice, když nenajde svou denní dávku Jiráneka na svém místě. Tak tomu musí být až do zániku titulu novin - anebo zániku autora. O obojím se nesluší zde mluvit (psát) - prostě noviny mají Jiráneka a Jiránek noviny.

Noviny s názvem Lidové dokonce počátkem devadesátých let Jiránekem na titulní straně listu začínaly. Pochopily, že autor kreslené glosy má údernější prostředky k vyjádření důležité myšlenky dne, než sebevýmluvnější redaktor-komentátor a nejpohotovější fotoreportér. Tato zjištění však časem upadlo v zapomnění a redakce - nehledě, že měla a má k ruce tak jedinečného chlapíka - usadila aktuální výtvarnou publicistiku Vladimíra Jiráneka tam, kde ji nyní denně hledáme a nacházíme. Mezi komentáře..

Jiránek ve svém žánru není sám. Jak víme, u nás se podobně v tisku uplatní ještě tak tři další autoři, jiní čekají v záloze na svou chvíli. Ale není nahraditelný ve svém osobitém pohledu na věc - na život, na svět. Když se vrátíme k jeho dávnému mládí, zjistíme, že studoval obor novinářství ještě v době, kdy patřil pod filosofickou fakultu.

Jiránek, byť svou podstatou *homo politicus*, ovšem nikdy nezůstane jen britkým glosátorem politické scény. Jeho záběr je mnohem širší a hlavně hlubší. Nad Jiránekovým dílem, obsahujícím tisíce vtipů, budou ještě léta dumat teoretici. K ruce budou mít nejméně desítky publikací a katalogů ba i filmů. My teď máme vzácnou příležitost prohlédnout si Jiránekovo dílo na vlastní oči na výstavě svým způsobem bilanční. Je roztrženo samotným

autorem do několika základních okruhů. Vztahy člověka k přírodě, žen a mužů, a lidstva k technice - jsou těmi nejvýraznějšími.

Bylo by asi hloupé, opakovat zde vznešeně znějící věty o jeho filosofující lince. Co si budeme povídat: autor při tvorbě vtipu chce buď někoho pobavit (hlavně sebe) anebo naštvat (hlavně osobu, kterou kreslí a s ní souznějící publikum). Jiránkovi se evidentně daří obojí současně.

Ještě hloupější by bylo opakovat, že autoři dobrých kreslených vtípů nejsou zrovna veselými chlápíky. Neplette si je s baviči. Dejte si pozor na lidi, chrlicí anekdoty - to jsou umělci reprodukční, na rozdíl od tvůrců. Vladimír není ilustrátor anekdot, ale jejich novodobý autor. Ví, jak se fór staví, čím ho gradovat, jak kresba nesmí text pouze ilustrovat, ale povyšovat. My, co si vážíme těch tří nebo čtyř skvělých fórků, co se nám za celý život podařilo vymyslet, stojíme v tichém úžasu před člověkem, jenž jich vymyslí stejný počet za den. A to jich ještě určitě tak pět zahodí. Jak rád by i tyto nápady jiný kreslíř zvedl a oprášil!

A nejhoupější by bylo připomínat, že vymyslet inteligentní legraci je desetkrát těžší než vymyslet inteligentní tragédii.

Vladimír Jiránek je klasikem české karikatury už zaživa. A to dobrých čtyřicet let z těch sedmdesáti, co se letos dožil. Vědomi si důstojnosti chvíle, nezmiňujeme se zde o jiných neuvěřitelných momentech jeho dlouhé životní cesty - jsou stejně nečítankové, jako autorovo dílo. Je to trochu nepravděpodobné, ale je to tak: existuje u nás klasik, jehož dílo vznikalo nejen počátkem 60. let, ale také zrovna včera.

Jeho dílo vzniká dnes, možná právě teď, zrodí se také zítra i pozítří... A je to dílo stále živé!

Ivan Hanousek

Zahrála skvělá jazzová hudba (duo Malásek a Kop). Mezi přítomnými, vedle Jiránkovy manželky a dalších rodinných příslušníků (byl zde i shluk Mistrových vnoučat - tři ze šesti!) jsme zpozorovali řadu známých tváří, mj. Josefa Kroutvora, Pavla Šruta, jednoho z Cimrmanů, prezidenta Václav Klause, novináře Bohumila Pečinku, za nábřežní Havly vědce Ivana aj. Další jsme neidentifikovali. Nechyběli tu samozřejmě Blanka Hlomová a Bohuslav Holý, kteří se v potu tváře o tvář výstavy a o katalog zasloužili. Z karikaturistů dorazili ti, kdo uvítali, že Kobra posunul o hodinu start 370. Salonu v Mánesu, takže šlo celkem lehce stihnout obě

vernisaže. Z karikaturistů jmenujme Fedora Vico (přijel vlakem z Prešova a než našel ten správný lístek, už platil v pražské tramvaji pokutu), oba naše „dvorní“ fotografy Jana Koutka a Bohuslava Šíra, Jirku Nováka, Oldu Hejzlara, Pavla Hanáka, Radovana Rakuse, Jardu Dostála, Mirka Bartáka, Jirku Slívu, Honzu Pillveina...a také neČUKa Pavla Kantorka.

Nechyběl ani Vladimír Jiránek, poněkud plachý, jako obvykle, leč usměvavý, i když neobvykle v menším trvalém předklonu - následek problému s ploténkami. Byl od minulého týdne v péči lékařů Nemocnice na Františku, kteří ho pak napustili infuzemi, všelijak opíchali - a na vernisáž pro jistotu opatřili ještě ochranným korzetem, aby se tu v nějakou nevhodnou chvíli nezasekl (což se - až do našeho odchodu - naštěstí nestalo). Vladimír má už léta sluch prakticky v háji a ve velkých místnostech se spoustou zdrojů hluku s ním řeč není. Přesto se snažil a s kým se družil a nechal i vyfotit. Protože jsme byli spolu před vernisáží v telefonním styku, mohu potvrdit, že je duchem nejen mlád, ale také pln neutuchajícího tvůrčího elánu - konečně: nebyl-li by, poznali bychom to na jeho denodenní tvorbě!

Obrázků - těch šikovných (něco jako větší A4) v pěkných rámečcích je v galerii 107 a všechny na šířku! Hlídnají je figurky Pata a Mata, vlastně spíš figury. Navíc tu visí asi deset zvětšených plakátů - parodií na reklamní hesla (A1?) a dva velké „pokračovací“ vtipy. V podzemní menší části galerie se promítají dvě díla: právě Pat a Mat (1978-1987) a také Computerland (1987) - na jejich zdejší promítání získala galerie licenci. V této místnosti jsou ještě stránky z velkého nástěnného kalendáře (tucet) a ve vitrině více jak dva tucty autorských knížek (sbírek) včetně pár vzácných kousků - zapůjčil je obětavě autor těchto řádků, neb ani autor, ani kurátor je neměli k dispozici. Využil jsem šance a do vitriny podstrčil také přehled všech HUDrů z Malostranské Besedy - samozřejmě s Jiránkovou kresbou coby kopii z tamních předČUKovních Salonů kresleného humoru.

K vlastním vtípům není celkem co říci, asi se dají ve většině případů dohledat na internetu resp. v dosud vyšlých knihách a Lidových novinách, či snad v Reflexu. Kurátor výstavy po domluvě s autorem zvolil kolekci nadčasovou, a to tak nadčasovou, že se v některých artefaktech zdála přímo aktuální (jako by k dnešku stvořená!) Pokud mohu soudit, zcela se vyhnul jakýmkoliv konkrétním figurám politické a společenské sféry. Jiránkovy figury - tedy poněkud roztržitý chudý intelektuál, svěřepý papaláš, tupý prostý chlapík, maličko opotřebova-

ná dáma a hlavně neodolatelná „pani“ se skvělou pokrývkou hlavy... Tématicky se sice dá výstava rozdělit do nějakých čtyř balíčků, ale kresby nejsou seskupeny do kapitol. Naopak: jsou proházeny; takže divák u každého obrázku musí začínat stále znova a znova (a přepínat hezky mozek). Jeden obrázek je prý na výstavě dvakrát - kdo objeví který, získá prémii. Je zřejmé, že všechna díla jsou kopie, což se na jejich úrovni nepodepisuje. Konečně - co je dnes vlastně originál, když díla vlastně neopustí fyzicky „ateliér“ umělce a posílají se do redakcí elektronicky a tam rovnou tisknou...

Před polednem se v galerii konala k výstavě tisková konference, byl tam štáb Public TV a *Karel Ujezský* tu natáčel rozhovory pro středěční *Kulturní spektrum* (šlo to ve středu v 15 hod. na ČRo 3 Vltava). Z novinářů jmenujme *Martu Bystrovovou* z „*Lidovek*“. Pokud se nám podaří něco z recenzí najít, rádi v GAGu poreferujeme. **(G-men) Foto: 2x Jan Koutek**

A skončilo to Taussigem v Mánesu...

...na 370. Salonu. **Kobra** vedl slovo o životě a díle čerstvého 75níka **Pavla Taussiga**, hudba zahrála ryčné kousky, výše už jmenované pány, kteří přispěchali ze Smeček, doplnili Pavel Starý, Jiří Bernard, Miloš Kohlíček, Jan Hrubý, Jaroslav Skoupý, Roman Jurkas, Koutkem na Ekofóru objevená Iva Valocká. No a řada dalších známých tváří i tradičních salonních hostů. Nechyběla paní Taussigová, ani paní Kobrová (s dárkem: utopenci s mašličkou), Bartáková, Ševčíková, Kohlíčková a mnohé další paní. Sám oslavenec zasunul pověstný klíč do zámku a začal tak další etapu málem nekonečného výstavního maratónu. **(Na obr!)** Zámek držel „majitel klíčů“ i zámku **Robert Radosta**. Připomněl nám tak nemilý dlouholetý exil z milované Malostranské Besedy.

Toto je recenze na vernisáž a v ní se obvykle zabýváme jen průběhem zahájení výstavy. Takže se tu vlastnímu dílu (barevnějšímu než by se z černobílého katalogu mohlo zdát) nevěnujeme. Od prvního pohledu však divák pochopí, že je to výstava velmi výživná, že obrázků je za skly málem dvakrát více, než je v hostinci zvykem - a že je nutno ke každému přistoupit blíže, a podrobit zkoumání, aby divák vychutnal jemné nuance různých rytin či miniatur, jež autor ve svých kolážích využívá - nemluvě o důkladnějším rozklíčování použitých předloh.

Pavel Taussig (* 1933, rodák z Bratislavy) redaktoroval koncem 60. let v *Roháči* - a od r. 1968 v legendárním německém *Pardonu*; pak ještě tři roky působil v dalším humoristickém časopisu *Titanic*. O

ěře *Pardonu* podrobně vyprávěl ve svém seriálu, který jsme v GAGu publikovali na pokračování. Později přispíval, samozřejmě satiricky, i do vysílání *Slobodnej Európy*. Jak *Kobra* uvádí v katalogu, je též vynálezcem tzv. „bublináží“. Dodává, že Taussig byl jedním z prvních, kdo se vrací ve svých podkladech k výtvarné kvalitě děl předminulého století. Texty u jeho kreseb jsou tu slovenské, tu české, ba i

německé - na rozdíl od nás, prvňáčků už je kolega, čestný člen ČUKu, opravdovým, neb zasloužilým Europeanem.
(ih - foto: **Jan Koutek**)

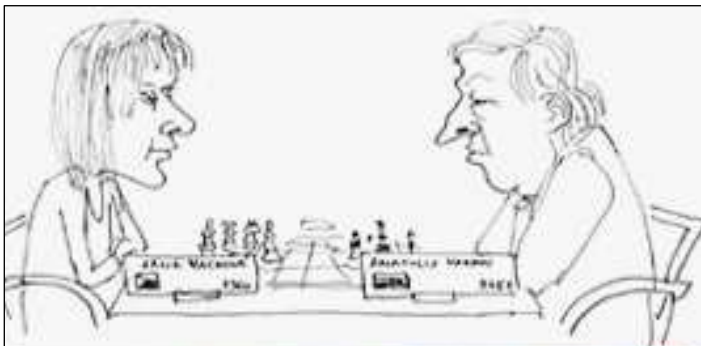
Malá recenze... / ...na **Sněženky a Machři** v šachových Lázních

Náš člověk v Marjánkách

V hotelu *Cristal Palace* v Mariánských Lázních začala v pátek 28. 11. t. r. krásná akce: **Sněženky a Machři**. Mně pan Matocha poslal pozvánku na víkendový pobyt (protože jsem letos vyhrál v Praze soutěž cartoons **Tichý mat**) a tak jsem s manželkou vyrazil směr Mariánské Lázně. Příjemné prostředí hotelu, příjemní lidé, příjemná činnost. V hotelu se hosté mohli pokochat výstavou kreseb ze soutěže **Tichý mat**, koupit si katalog a vidět na vlastní oči šachové legendy. Dokonce v akci!

Musím přiznat, že organizátor, **Pavel Matocha**, je člověk na svém místě. Program mu klapal, byl bohatý, obří žranice a dokonalé ubytování. Zaplakal jsem, když jsem si vzpomněl na Humorest. Ta poznámka se samozřejmě týká nedostatku peněz v H. K. Mezi hodujícími šachisty se pohyboval kouzelník (mladý kluk), který by klidně mohl nahradit Cooperfielda. Náš mistr světa s hakisakem předváděl šílený kousky a ČUK tam zastupovali **Jarda Dostál** (ten hosty portrétoval) a **Lubomír Lichý**, ten pouze hodoval. A teď k utkání Sněženky a Machři: **Sněženky** zastupovaly čtyři mladé (mně neznámé) šachistky a **Machři** byli mezinárodní borci v čele s **Karpovem**. Dál to byli velmistři **Hort**, **Uhlman** a **Olafsson**. Jenže po prvním kole to bylo 3:1 pro Sněženky! Proto ještě jména. *Ushenina*, *Cmylíte*, *Jacková* a *Němcová*. Všechny mladé, krásné a šikovné.

Já si zahrál taky. Tudiž měl ČUK zastoupení v simultánce proti mezinárodnímu velmistrovi M. Vokáčovi, i když se špatným výsledkem. Ale držel jsem se. Ve třicátém tahu jsem velmistrovi nabídnul remízu, kterou nepřijal! Tak jsem to vzdal. Proto nechci po Romanu Jurkasovi proplatit cestůvák. Jó, kdybych vyhrál, to by byla jiná. Je to šílenejch kilometrů. V neděli jsme z hotelu po snídani odjeli, protože jsem si kytary nechal doma a stýskalo se jim. Tak to je asi všechno, co bych chtěl pouze popisně sdělit ostatním. **Lubomír Lichý**, Mariánské Lázně

Obrázky: nahoře karikatura dvou soupeřů - Jackové s Karpovem (porazila ho!), uprostřed výstava, dole náš nejlepší simultánec Lichý... (foto a kresba: **Jarda Dostál**)

Ve večerním televizním zpravodajství ze **Sněženek a machrů** bylo lze koutkem oka spatřit i pár vtipů z naší výstavy. A na <http://www.praguechess.cz/> se píše, že to v neděli Karpov naší šachistce oplatil.

Ze světa / Výsledky národních soutěží v Polsku

Satyra poza krawędzią (Satira za mřížemi)

Výsledky ojedinělé soutěže - už 6. ročníku polské národní soutěže

"Satyra poza krawędzią 2008".

Jury ve složení: předseda Szczepan Sadurski – výtvarník, Edward Lutczyn – výtvarník, Sławomir Łuczyński – výtvarník a Jerzy Dyszkiewicz – ředitel *Widzewskich Domów Kultury*, na svém zasedání v září 2008 ve věznici v Łodzi vybralo laureáty soutěže v těchto kategoriích:

Funkcionáři a pracovníci Vězeňské služby:

Cena: mjr. Tomasz Duda – OISW Łódź (soubor prací)

Profesionální a neprofesionální karikaturisté:

I. místo: Wiesław Lipecki – Myszków

II. místo: Andreas A. Malecki – Neuss (Německo)

III. místo: Henryk Cebula – Przeworsk

Chovanci Základů Karných i Aresztů Śledczych:

I. místo: Emil Falencki – ZK Krzywaniec (soubor prací)

II místo: Leszek Chobot – ZK Nowy Wiśnicz (soubor prací)

III. místo: Krystian Buchowiecki – ZK Barczewo (soubor prací)

Vpravo: oceněné vtipy od profesionálních humoristů:

Shora: **W. Lipecki, Andreas A. Malecki, Henryk Cebula**

XI. Złota Szpila

V Polsku byly oznámeny výsledky XI. Celopolské soutěže „O zlatou špilu”. Na Sadurski.com najdete listinu vítězů.

Kategorie: rysunek satyryczny:

I. nagroda - Henryk Cebula

II .nagrada - Jacek Frąckiewicz

III. nagroda – nebyla udělena

Také Poláci věnují pozornost výchově cartoonistického dorostu. Jdou cestou vyhlášení soutěžních kategorií pro studenty uměleckých škol.

W kategorii szkół artystycznych i uczelni artystycznych:

I. nagroda - Piotr Bemben; II. nagroda - Ewelina Magda; III.

nagrada - Karolina Olejarz.

Posoutěžní výstava je otevřena od 22. 11 do 10. 12. 2008 v Przemyslském Centru Kulturalnym.

Glosa / Na čo myslím

Niektó sa kedysi o vtedajšej mládeži vyjadril takto: "Dnešná mládež nemá proti čomu bojovať a tak bojuje proti tomu." Ale čas beží, mládež dorastá, pomaly starne a pokiaľ medzitým nepomrela, možno dnes bojuje proti obezite, proti vysokému tlaku, či proti veterným mlynom, alebo len s vlastnými vetrami. Tie sa nedajú zastaviť, ale človeku sa aspoň na chvíľu uľaví.

Uľaví sa aj dnešnej mládeži, ktorá nemá proti čomu bojovať, lebo palica sa vždy nájde. Bol som sa minule pozrieť na druhý polčas futbalovej ligy. Skupina pubertálnych fanúšikov opakovane zborovo vyrevúvala, že Hedviga je špinavá kurva, lebo proti domácim hralo mužstvo z juhu Slovenska.

Pritom im je úplne jasné, že sa zbila sama, aby ich provokovala. Už nechodím ani na druhý polčas. Aká škoda, že sa už pred tými tisíc rokmi naši (teda aj rusínski) predkovia, ktorí sa asi ani nenarodili z matkinho lona, ale rovno zo (slovenskej?) zeme, nepostavili proti tým divokým aziatom (čo sa tu prihnali na malých škaredých koníkoch) s valaškami a s motykami, ktorými obrábali svoju zemičku a dali sa vyhnať do vyššie položených oblastí, ktorým sa potom hovorilo Horné Uhorsko. (Mimochodom, čo sa tu nepáčilo Keltom, keď odtiaľ len tak, bez slova rozlúčky, odišli?) A tak rukovali či dali sa zverbovať, aby bojovali za záujmy Budapešti proti Viedni.

Takže bojuje sa permanentne a dôvody nemusia byť vždy len rasistické či etnické. Lebo slovenskí mládenci sa vedeli (na dedinských zábavách) a vedia (napr. fanúšikovia Trnavy a Slovana) pobiť aj sami medzi sebou. Ostáva len veriť, že nevráživosť aspoň na čas ustúpi, lebo Vianoce, sviatky pokoja a mieru sú blízko, čo by kameňom dohodil. A o pár dní budú ešte bližšie, takže snád' aj tehlou...

Fedor Vico; převzato z nepravdivého spravodaja INFÓR - psáno v listopadu 2007 (!) Foto: **Jan Koutek**

Ze Slovenska / Rodí se Dereše; 53x Bojničan

Ze zaručených míst (od autora) se dozvídáme, že se chystají k vydání proslulé „**Dereše**“ **Fedora Vico** (nové, rozšířené a aktualizované vydání). Překreslit však všechny obrázky do jednotného výrazu, aby sbírka byla dokonalá, není sranda - spíš jde o dereš. „*Odovzdávam ich totiž po častiach a medzitým ho dorábam. Som asi na 85. strane a má to mať aspoň 130-140...*“, trápí sa Fedor Vico. (g)

Vtipy 2009 - aneb týdenní nástěnný kalendář s kresbami **Fera Bojničana** vydala firma Kollár a Jurík a Gombarčík, s.r.o. Takže: co týden, to Bojničanův velký vtip beze slov - vlastně **pěkná knížka!** (ih)

Cítat na tento týden / O politickej karikatúre

Klasická politická karikatúra, jej hviezdne vrcholky aj solidny priemer majú však napodiv styčný bod s deformovanými pohrobkami socialistickej „satiry bojujúcej“: máloktoľý kresliar vie z konkrétnej udalosti extrahovať charakteristický moment, ktorým by bez textu vyslovil podstatu. A slovný sprievod - dialóg, aforistický komentár, ktorý bežne používa časť menej vo výtvarných pojmoch rozmýšľajúcich autorov, sa postupne osamostatňuje, odsúva kresbu do druhého plánu, robí ju zbytočnou (veď nič nevyjadruje, všetko za ňu robí slovo); dá sa nahradiť ľubovoľnou inou. Suverénna kresba sa tu degraduje na typografický doplnok.

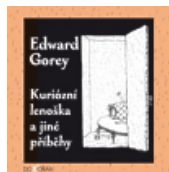
Hlavným problémom politickej karikatúry však ostáva čas. Čím ďalej od karikovanej udalosti, tým väčšími mizne jej estetický účinok. Pôvodne aktuálna a

provokujúca téma stráca schopnosť bezprostrednej komunikácie a nevyhnutne potrebuje vysvetlivky.

No umelecké dielo, kde od estetického vnemu ustavične musíte odskakovať ku komentáru, zákonite prichádza o pôsobivosť a mení sa na muzeálny exponát. Môžete na ňom obdivovať, jako autor majstrovsky ovláda remeslo, no netúžite vybrať ho z vitríny. Viete, že jeho ľudské teplo už dávno vyprchalo.

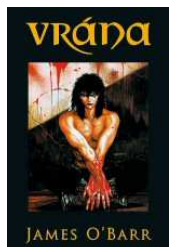
Je to klasický osud každej publicistiky - a politická karikatúra je typický publicistický žáner: komentuje reálnu udalosť či ľudský čin a pranieľuje ich.

Kornel Földvári (*O karikatúre - tento text je z r. 1998*)

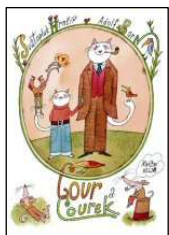
Z předvánoční vydavatelské komiksové smršti poněkud vyčnívá pozoruhodný počín nakladatelství Dokořán s názvem **Kuriózní lenoška a jiné příběhy**. Jejím autorem je spisovatel, ilustrátor, scénárista, kostýmní výtvarník a celoživotní experimentátor Edward St. John Gorey (22. 2. 1925 - 15. 4. 2000). Spolupřekladatel sbírky Václav Cílek jej v předmluvě trefně označuje za klasika okrajových žánrů. Kniha obsahuje čtyři příběhy (Názorná výuka, Kuriózní lenoška, Drezína z Vrbova a Památná návštěva), které nás stylem komiksové narace vrátí o pěkných pár desítek let zpátky. Poučený autor však zároveň předkládá mnohvrstevnaté dílo, které lze číst jako „viktoriánské komiksy“, gotické příběhy se silnou surrealistickou linkou nebo prostě jako velmi podivnou obrázkovou knížku.

Klasikou z opačného pólu komiksového světa je **Batman: Dlouhý Halloween** scénáristy Jepha Loeba a výtvarníka Tima Salea. Detektivní příběh nás zavádí do Batmanových začátků, do doby, kdy Gotham ovládaný zločinci sklíčuje řádění nebezpečného vraha. Do pátrání se zapojují i oblíbený padouch Joker a součástí příběhu je i zrod dalšího legendárního Batmanova protivníka Two-Face. Kniha je prvním dílem ze dvou, vydávají BB art a Crew.

Vánoční nákupní horečku stihli i v Comics Centru, kde potřetí vydali legendární **Vránu** Jamese O'Barra. Temný příběh o lásce, smrti a pomstě, jehož hlavním motorem je vlastní tragická zkušenost autora a mimořádné výtvarné pojetí se spoustou odkazů k hudbě či literatuře, tentokrát vydavatel vyšperkoval kvalitnějším technickým zpracováním.

Ke třetímu svazku dospěla korejská manwha **K2 – Kill me, kiss me** autorky Lee Young Yuu. Typický asijský teenagerovský komiks sleduje další příhody samotářského Jung-wooa, vůdce gangu Ghooon-hahma, Que-min či Jung-woo.

Domácí komiks se prezentuje mimo jiné sebranými komiksy letité značky **Cour a Courek**, která vzešla z psacího stroje Svatopluka Hrnčíře a zpod štětců Adolfa Borna. O nové vydání více než čtyřiceti komiksů s kočičími, psími i myšími hrdiny se postaral Knižní klub.

V Brně se povedlo vydat druhé číslo komiksového fanzinu **BubbleGun** autory familiérně nazývaného Bublák. Tématem čísla je násilí. O tom, že jej zastoupení tvůrci pojmají vskutku nekonvenčně, svědčí už samotná obálka. Vzhledem k nevelkému nákladu je raritní sešit k dostání jen na dvou místech v republice – v pražském knihkupectví Seqoy a brněnském Komiksovém krámě.

Na komiksovou výstavu s podivuhodným názvem **Kriminálka chlívek** se můžete přijet podívat, máte-li to blízko, do České Břízy na Plzeňsku. Galerie Sam83 tam na vernisáži 5. prosince od 17:30 představí díla komiksářů Jaroslavy Dejlové a Václava Šlajcha a animátora Viktora Hajného. Dejlová oceněná na nedávném KomiksFEST!u vystaví autobiografické příběhy Líná Edna nebo tajemný Hotel Mirror. Šlajch se bude prezentovat ukázkami z cyklu 815 tajemství fialové krabičky o soukromých životech komiksových hrdinů, kompletní komiksovou Výroční zprávou Městské knihovny Praha, historickými příběhy o Jaroměři, autorským leporelem Harry je lotr a několika kratšími komiksy. Výstava bude k vidění až do konce ledna, galerie při této příležitosti vyhlásila komiksovou soutěž.

Český Festival spisovatelů se příští rok těší na jednoho z nejvlivnějších komiksových tvůrců minulého století Roberta Crumba. Ač je to k nevíře, jeho legendární časopis **Zap Comix** začal vycházet právě před čtyřiceti lety!

Vhrsti

ČUK informuje / Schůze předsednictva č. 2008/04

Poslední letošní schůzka předsednictva se koná 10. prosince 2008 u Dostálů. (R)

Luczyňski a „Podzemní ptáci“

Na obálce útlého svazku, který nám přišel z Polska, je cosi povědomého... aha, už to máme: ten barevný obrázek na obálce známe z obálky posledního katalogu z Kożuchowa - soutěžilo se na téma „Noviny“. A také tato knížka se tohoto tématu týká. Autor textu - tedy třicítky básní z let Solidarity 1981 - 1989, zčásti později - do r. 2004 - je novinář, ale také básník, filmový scénárista - po vyhlášení stanného práva v Polsku byl vyhozen z „Dziennika Łódzkiego“ a několik měsíců internován ve věznicích. Ke své novinářské profesi se mohl vrátit až v srpnu 1990.

Autor veršů se jmenuje **Zdzisław Szczepaniak** a knížka „**Podzemne ptaki**“ - zrodila se proto, aby starším připomněla ten čas „zakázaných veršů a písniček“, mladším čtenářům aby předala nadčasové poselství, že se „*nikdy nemá rezignovat na naději, vzdávat se ideálů a žít na kolenou...*“

Právě tak mluví, i když svým způsobem, obrazový doprovod - s výjimkou obálky (viz vedle!) jen černobílé „rysunki“ **Sławomira Luczyňského**. Nám z Prahy (FpF), z H. K. /jury/ i z Písku (CMP) osobně známý autor patří k předním polským karikaturistům, je laureátem mnoha domácích i zahraničních soutěží cartoonistů. Kresby publikoval mj. v „Odgłosach“ a v „Karuzeli“. Za vojenského stavu i později vždy reagoval na to, co se dělo kolem. Říká o sobě: „*Vždy jsem byl kreslířem nepokorným, protože mne zajímala satira společensko-politická.*

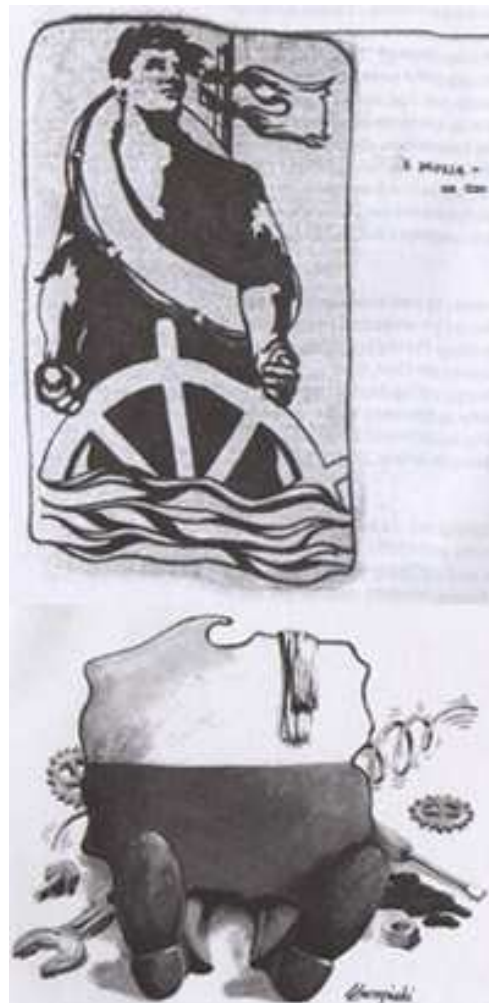
Ale kreslil jsem cosi, co se určitým osobám či institucím v Polsku nelíbilo.“

Vedle toho obálkového obrázku (oceněného v soutěži) jich je třináct - autentických obrázků, pocházejících z těch let a publikovaných zřejmě v podzemních tiskovinách. Proto jsou někdy dost malé, neb se svým šířkovým formátem do úzké knihy moc nehodí. Pro českého čtenáře pak žádají aspoň základní znalost jak historie, tak zeměpisného atlasu - hned dvakrát zde hraje významnou roli obrys polského státu i vlajky (její červená se tu však prezentuje jen jako barva šedá). (ih)

Vlevo: ukázky z černobílých reprodukcí uvnitř knihy.

Slívova „Párek-Parade“

„*Párky jsou jako ty hvězdičky hřejí se, pálí a chladnou A proto do té své světničky nepozvu hvězdičku žádnou*“, končí **Jan Neruda** svou slavnou kosmickou báseň. Tedy Neruda v podání **Josefa Hiršala**... Právě vydaný sborníček „*Párkař*“ obsahuje téměř tři desítky jeho opusů na téma „*Jak by téma párkař zpracoval ten a ten poeta...*“ Jak nakladatel z „*Dokořanu*“ uvádí, je text převzat z útlého výročního svazku vydaného nakladatelstvím MF v r. 1997. Nové vydání je v pevných deskách, silnější a s elegantním průsvitným přebalem - a silnější, neb k osmdesáti stránkám pomohly ilustrace. Je jich tu, od **Jiřího Slívy**, stejný počet, tedy asi třicítka. Tohle Jiří

umí - dejte mu šálek čaje, hrnek kafe... Anebo párek - a vyhraje si se dvěma nožkami jako málokdo - párek jako kružítko, nožky baletky, dozrávající na snítce... Zde často inspirovan textem, dodává mu další rozměr.

Slívovy kresby (jsou to celostránkové černobílé pérovky) v tomto už 27. svazku edice „Mocca“ aneb „Malá, ale silná káva“ nepřekvapí, splní totiž naše očekávání (**viz obr.**)

Karel Havlíček Borovský:

V Kutné Hoře na faře

nekrmí se buchtou.

Pánbůh dělá párkaře.

Párek farář s kuchtou.

Zato Hiršalovy „básnické nápodoby“ méně zasvěceného čtenáře možná udiví. My, co jsme v 60. letech chodili *marnit* čas do kavárny Slavie, jsme si obvykle sedali tak, abychom mohli nenápadně pokukovat, co se u toho slavného stolu K + H + G zrovna děje. Měli jsme však, bůhví proč, dojem, že ti důstojní staří pánové jsou poněkud *suchoprdové*, byť jejich tehdejší provokativní lyricko-výtvarné experimenty byly samozřejmě jistým vtípem nadány... A teď se náhle dozvídáme spolu s **Vítězslavem**

Hálkem:

Má duše vyběhla si v háj,

tak jako kůzle mladé.

Rozveselil se celý kraj

a píseň v ňadra klade.

Poblíže dívka mladičká,

spanilý jara dárek,

mlsná jako ta kozička,

okusovala párek.

(ih) Kresby: Jiří Slíva (z knihy)

A ještě jednou Slíva ...

(...abychom zůstali na této stránce výtvarně jednotní). Tentokrát jde o „religiózní“ Slívův obrázek, který si vybrali na titulní stránku programu pořadatelé mezinárodního kolokvia nazvaného „**Caricature et religion(s)**“, konané před půl rokem v květnu v Brestu. Ve dnech 22. - 24. 5. t. r. se tam konala neuvěřitelná řada snad čtyřiceti přednášek o karikatuře (ve francouzštině) na témata jako náboženská karikatura v Evropě, antiklerikalismus v umění, antiklerikalismus ve vtipech v *Charlie-Hebdo* (1969-1982) apod. (Třeba také: „*Antináboženské motivy v díle dvou bulharských kreslířů jménem: Lilia Bechkov a Marko Behar.*“) Poslední den byl v Brestu věnován karikatuře a islámu (např.: „*Quelle place pour les caricatures dans le monde musulman?*“) (**r**)

Výtvarný humor + ČUK v pražském Jonáš klubu

Po praktikujících umělcích (Renčín, Jiránek, Barták, Kobra, Slíva) v oblasti kresleného humoru, jsme do **Jonáš klubu** pozvali i teoretika – Ivana Hanouska.

Ten v úvodu provedl přítomné bouřlivým obdobím padesátých a šedesátých let, kdy vznikala moderní podoba toho, čemu zjednodušeně říkáme kreslený humor.

Mnozí si ke kresbám, které znali z časopisů svého mládí, konečně přiřadili i jméno – Saul Steinberg. Pak došlo na další témata, která mnohdy vyšla ze zájmu posluchačů resp. diváků. Vše bylo totiž v průběhu večera doplněno pečlivě vybranými světelnými obrazy. Došlo i na povídání o ČUK, jeho členech či výstavách, které pořádá nebo spolupořádá.

Původně avizovaného tématu o smutném osudu cartoons u nás (i jinde) jsme se nakonec dotkli jen okrajově. Hodina a půl totiž uběhla díky zasvěcenému povídání příliš rychle. O kvalitě večera vypovídá i to, že vzhůru zůstali i posluchači, kteří obvykle usínají již v první půlhodině bez ohledu na hosta či téma.

Zapsal informátor ČUK v Jonáš klubu - BŠ

Věcná poznámka:

Beseda se konala ve středu 26. listopadu v Praze na Karlové náměstí v tzv. Faustově domě, kde sídlí akademický klub. Moderátorem (nejen tohoto večera) byl kolega Bohouš Šír, jenž dokázal současně dělat dvě věci: mluvit a ještě obsluhovat stroj, jenž tiše vrhal na plátno neuvěřitelně jasné a ostré obrazy, takže se vtipům (i těm s texty!) mohli smát i slabozrací v poslední řadě. Slaboduší, jak se ukázalo, tyto akce naštěstí nevyhledávají. (edY)

Snímky: **GAG-foto**

Vlasta Švejdvová

zrovna kreslení vtipů už moc nedá, ale to neznamená, že netvoří. Další výstavu - ilustrací a obrazů - otevřela autogramiádou v neděli na Vysočině. Ve Žďáru nad Sázavou na *Staré radnici* má výstavu s keramičkou *Janou Branou* až do 1. ledna. Otevřena je mimo pondělí od 10 do 12 a od 14 do 17 hodin (ve středu jen dopoledne)

Dům kultury Žďár nad Sázavou Vás zve na

VÁNOČNÍ VÝSTAVU
VLASTA ŠVEJDVOVÁ
JANA BRANÁ

Brontosaurus se smál

Zpráva o vyhlášení výsledků soutěže Ekofór, která se konala v malém (ale hezkém) klubu Klamovka, Praha 5, v sobotu 29. 11. t. r. večer.

Na snímku vidíte pět oceněných autorů z celkem třiceti: zleva **Jan Hachran, Jiří Háva, Jiří Charvát, Iva Valocká a Petr Vachuda** (pohříchu nikdo z nich není z České unie karikaturistů - dva naši mimopražští ocenění nedorazili).

Několik desítek diváků, předpokládám, že s ekology spřízněných, doplňovalo několik, nejméně pět, zájemců o humor kreslený. Ti patřili mezi finalisty a zde vyhlášené vítěze ekosoutěže na téma „Vzduch“. Cen bylo rozdáno ve třech kategoriích celkem 30. Od odborné poroty vždy 7 a od veřejnosti

po 3. Označil bych to za fakt poněkud inflační (stovky účastníků sic!), ale některá ocenění se buď shodovala, byť v jiném pořadí, či zdvojila pro téhož autora za různý vtíp. Toto, doufám srozumitelné sdělení se týká jak dospělých autorů, tak kategorie dětí. Tam zabodovaly dvě dívky z Lichnova, kdy mladší získala přízeň poroty. Malí vítězové však vyšli zkrátka hlavně termínem vyhlášení, přimlouval bych se, za pro ně přijatelnější datum i denní čas ceremoniálu. Jak známo, praxe "Dostálovy" dětské soutěže na to bere chvályhodně ohled. Z mladších autorů byl přítomen jen jeden, odměněný za příběh = komiks. Mladí vítězové byli, snad, také z poloviny chlapci a z poloviny dívky; viz výsledky. Morava, najmě severní začínala nadprůměrně často, týkala se i odměny z řad hlasujících. Z ČUKu byli v dospělé kategorii ocenění porotou (jako šestý ze sedmera cen) **Olda Dvořák** a dívky **Radek Steska** (3. ze 3 cen). Ač nepřítomni jmenováni, vzpomenu a prezentováni na velkoplošné projekci, za živého zájmu diváků, potlesk nechyběl. V dospělé kategorii mělo silné zastoupení Brno, oceněna byla též paní **Iva Valocká** (bodovala i v Humorestu), o ní dříve či později v Gagů (přítomní ocenění vyjmenováni u fotky). Večerem provázeli dva zástupci pořadatelů, **Toni Zrůstek** a zpravodaji známější plnovousý **Martin Perlík**, koordinátor Ekofóru. Hlavním magnetem večera byl zpěvák **T. Kočko** a jeho skupina, srovnatelná pro pamětníky s Bukanyry a pro současníky s Čechomorem !?/. Řečeno zjednodušeně, v případě zájmu hledejte na síti. V první polovině byly bloky slova a hudby prostřídány, druhá část samotný koncert skupiny. Účast **Ivana Hanouska** za ČUK v odborné porotě byla kladně kvitována, a rovněž doložena velkoplošnou projekcí. Ve vybrané hodnocené kolekci zahrnutí též naši kolegové: **R. Kubec, J. Poláček a J. Tomaschoff**.

Milý večer, téměř bezchybně technicky zajištěný, s přátelskou atmosférou, byl pozvánkou na rok příští, kdy hnutí Brontosaurus slaví jubileum. Podmínky soutěže s nezanedbatelnými věcnými cenami a širokou publicitou, společenský dopad, který nutno hodnotit kladně, a výzva členům ČUK k větší účasti je na světě. I **Jiránkův** Brontosaurus se z pódia usmíval.

Z mnoha set hlasujících diváků budou odměněny ženy: web - **K. Smidová** a na místě vylosovaná dívka ze severní Moravy. Širší fotogalerie umístěna pořadatelé na **rajče.net** a bude na **brontosaurím** webu. **Zpravodaj jank (tse tiang)**

Pozn. ed.: V kategorii dospělých se do finále dostali i dva autoři, jejichž díla známe ze soutěží výtvarného humoru v ČR, resp. z recenze v e-GAGu. Oba moravští pánové jsou už hodně dospělí, ale do ČUKu ještě nedospěli: opavský Bořivoj Frýba a brněnský Petr Vachuda... (foto: **Jan Koutek**)

Výsledky / Praha

EKOFÓR 2008 - národní soutěž

Téma pro všechny kategorie **VZDUCH** (v závorkách čísla vtipu - viz web Ekofóru)

Dospělí:

dle poroty

- 1/ Kříž Igor, Kamýk nad Vltavou (223)
- 2/ Háva Jiří, Brno (206)
- 3/ Frýba Bořivoj, Opava (213)
- 4/ Vachuda Petr, Brno (207)
- 5/ Charvát Jiří, Česká Lípa (215)
- 6/ **Dwořák Oldřich**, Havlíčkův Brod (217)
- 7/ Háva Jiří, Brno (205)

dle veřejnosti

- 1/ Cibulková Barbora, Ústí nad Labem (203)
- 2/ Charvát Jiří, Česká Lípa (215)
- 3/ **Steska Radek**, Zlín (217)

Děti (do 15 let včetně):

porota

- 1/ Szliweczková Klára, Český Těšín (109)
- 2/ Červenková Eliška, Lichnov (119)
- 3/ Vyvjal Tadeáš, Frýdek-Místek (104)
- 4/ Kříčková Eliška, Kolín (114)
- 5/ Červenková Anna, Lichnov(121)

- 6/ Kodrasová Zuzana, Český Krumlov (122)
 - 7/ Šmatlákova Angela, Ústí nad Labem (110)
- ##### veřejnost

- 1/ 102 Hrůzová Lenka, Ostrava (102)
- 2/ 109 Szliweczková Klára, Český Těšín (109)
- 3/ 121 Červenková Anna, Lichnov (121)

Příběh (komiks) bez omezení věku:

porota

- 1/ Čurdová Lucie, Brno (308)
- 2/ Hlaváčová Eva, Plzeň (315)
- 3/ Frýba Bořivoj, Opava (317)
- 4/ Kateřina Benešová, Plzeň (314)
- 5/ Kostková-Knop Klára, Brušperk (309)
- 6/ Valocká Iva, Roztoky (301)
- 7/ Háva Tomáš, Napajedla (303)

veřejnost

- 1/ Macků Veronika, Ostrava (321)
- 2/ Hachran Jan, Velké Březno (311)
- 3/ Kolařová Alena, Plzeň (316)

Zpracoval: **jank**

Propozice / Syrie, Polsko, Itálie

5. Intern. cartoon contest SYRIA 2009 Damašek - Sýrie

Pod záštitou Syrian Ministry of Information, Syria Cartoon website zve k účasti v

6. mezinárodní cartoonistické soutěži Syria 2009

Téma: Hunger (hlad)

Počet: max 6 originálních obrázků. Works made by computer, works will be accepted.

Rozměr: striktně A4 (21X 29.7)

Deadline: 20. 2. 2009

Na obrázcích vzadu musí být tyto údaje: First name - surname - address - tel & fax - e-mail – theme section & title. Nutno přiložit entry-form. Práce budou zveřejněny na stránkách www.syriacartoon.com. Práce nesmějí být zaslány v srolované podobě.

Vracení: The works will **not** be returned.

Katalogy: Všichni autoři děl, vybraných pro výstavu, získají *catalogue & certificate*.

Porota: Jury neocení vtipy z jiných soutěží. Vítězi budou informováni poštou. Výsledky budou vyhlášeny 1. března 2009.

Ceny:

Golden prize - Silver prize - Bronze prize - Special prize (pro 7 autorů) Finanční dotace nejsou uvedeny. (All awards are subject to necessary adjustment. Please check web bulletin.)

Adresa:

The 5th International cartoon contest (SYRIA 2009)

- DAMASCUS – P.O.BOX: 6540 SYRIA

Info: Tel:+963944704973; info@syriacartoon.com; syriacartoon@yahoo.com; www.syriacartoon.com

Intern. competition on drawing for women - "Jaka bede ...2009" - Polsko

Téma: Žena

Polsky: *Tematem konkursu jest kobieta, modna i nowoczesna, radosna i zadumana, ona, matka i koleżanka z pracy, przyjaciel ale i sportowiec, lekarz i wczasowiczka, co tu dużo mówić, kobieta ! wszyscy wiedzą, że bez niej nie da się żyć...*

Anglicky: *The subject of the competition is a woman, modern and fashionable, joyful and upset one, a wife, mother and a friend but not also a sportswoman, a physician or just the woman... Everybody knows that it is not possible to live without her...*

Kategorie: jediná - originální kresba, grafika (drawing)

Rozměr: max A3, amount of work

Počet: pouze 1 práce! Praca powinna by opisana na odwrocie imieniem i nazwiskiem, adresem, krajem autora, adresem e-mail oraz kategorią do której autor ją zakwalifikował. Nutno přiložit krátkou biografii.

Deadline: 25. 2. 2009

Adresa: Mirosław Krzysków
ul. Powstaców Warszawy 10/1
11-400 Kętrzyn; Polska
(s poznámkou: Konkurs)

Porota: Bude sestavena z vítězů předchozích ročníků: **Tomasz Wołoszyn (2001), Krzysztof Toboła (2002), Dorota Chwałek (2003), Andreas Malecki - Německo (2003), Daniel Strzelczyk (2005), Sławomir Łuczyński (2006, Břetislav Kovařík - Česko (2005, 2006), Anna Sokolska (2005, 2006), Stanislav Ašmarin - Rosja (2005) + Mirosław Krzysków - Polsko, organizátor.**

Ceny: Nagrody będą godne, niespodziewane i oryginalne. Ceny se předávají v rámci ceremoniálu vernisáže výstavy „Jaka bude...“ a workshopu organizovaného speciálně pro laureáty soutěže. Na zvláštní přání vítězů se posílají i poštou.

Katalog: Autorům vystavených prací přísluší katalog zdarma.

Vyhlášení vítězů: 10. 3. 2009 v 17,00 h.

Info: mirek@krzyskow.pl; mobil: 0 695 747 999

2. Intern. "SPORTHUMOR" the Smile Olympics - Itálie

**Téma: "All Sports" -
všechny sporty**
(Football, Cycling,
Athletics, Boxing,
Motorcycling, Skiing,
Motor Racing,
Swimming, Running,
Speed-boat, Racing,
Basketball, Baseball,
etc...)

Sekce: **Cartoon** nebo
Caricature...

Rozměr: A4 (21x30)
pouze!

Práce: Originály

Počet: Maximum 3 díla

Deadline: 28. 2. 2009

**Ceny: A prize of 2.500 €
together with other prizes
awarded by the**

management, will be given to the artist who will receive the most votes from the public...

Adresa: Emilio Isca, Via Dante 4, 10098 Rivoli/TO

Italia

E-Mail Address: emilioisca@libero.it

Info: Phone-Fax: +39 011 2483046

KALENDÁRIUM	MEZINÁRODNÍ SOUTĚŽE 2008/9	DATUM	GAG č.
Hoří!!	Revelionul - Urziceni, Rumunsko	10. 12. 2008	08-40
Hoří!!	RIDEP - Carquefou, Francie /jen výstava/	10. 12. 2008	08-43
Prosinec	„ Black Cat “ - Baku, Azerbajdžan	20. 12. 2008	08-46
	LM ICC - Nanjing, Čína	22. 12. 2008	08-42
	Dutch cartoonfestival - Amstelveen, Nizozemsko	31. 12. 2008	08-43
	„ Tourism “ - Banja Luka, Bosna a Hercegovina	31. 12. 2008	08-43
Leden	FESTIMENC - Rio de Janeiro, Brazílie - new!	1. 1. 2009	08-47
	Press European Cartoon - Brusel+Knokke-Heist, Belgie -Nové!!	4. 1. 2009	08-48
	Cartoonfestival - Knokke-Heist, Belgie	12. 1. 2009	08-46
	„ Lži “ - Marostica, Itálie	15. 1. 2009	08-45

